

2. Держгеокадастр підписав Меморандум з Нідерландським кадастром.[Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://land.gov.ua/derzhheokadastr-pidpysav-memorandum-z-niderlandskym-kadastrom/>
3. Про національну інфраструктуру геопророчих даних. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-20#Text>

УДК 621.923.42

АНАЛІЗ ЗМІСТУ ЗЕМЕЛЬНИХ КОДЕКСІВ УКРАЇНИ

Письменна В. І., здобувачка вищої освіти, гр. ГЗ-171
Науковий керівник: **Іванишин В. А.**, д.геол.н., професор
Національний університет «Чернігівська політехніка»

18 лютого 1990 року Верховна Рада УРСР прийняла Земельний кодекс УРСР, яким було зафіксовано існування права на землю у формі довічного успадкованого володіння, постійного володіння, а також постійного і тимчасового користування [1]. Це був важливий крок до визначення власності на землю. Проте визнання успадкованого володіння землею нерівнозначне праву власності на цей ресурс, оскільки право розпоряджатися землею залишалося за радами народних депутатів.

На цьому етапі було проведено інвентаризацію земельних угідь та їх перерозподіл між землекористувачами. Постановою Верховної Ради України «Про земельну реформу» (15 березня 1991р.) було проголошено, що об'єктом земельної реформи визнавався весь земельний фонд України, головним завданням якої є перерозподіл земель з метою створення умов для рівноправного розвитку різних форм господарювання на селі [2]. Під час такого перерозподілу земля мала передаватися у приватну власність громадянам, колективним сільськогосподарським підприємствам, установам і організаціям; у тимчасове користування фізичним і юридичним особам.

13 березня 1992 року Верховна Рада України затвердила нову редакцію Земельного кодексу УРСР [3]. Прийняття цієї редакції Кодексу було зумовлено необхідністю імплементації положень Закону України «Про форми власності на землю» (30 січня 1992р.), який лише проголосив проведення демонополізації земельної власності в Україні, тобто необхідність скасування виключної власності держави на землю та введення поряд з нею ще двох форм земельної власності – колективної та приватної, але не містив правових механізмів реалізації права колективної та права приватної власності на землю [4]. Нового змісту набули орендні відносини. Орендодавцями виступали не лише ради народних депутатів, але і власники землі - окремі громадяни, колективні сільськогосподарські підприємства, акціонерні товариства, садівницькі товариства.

На цьому етапі відбулося часткове реальне втілення приватної власності на землю в сфері товарного сільськогосподарського виробництва, завдяки прийняттю закону України «Про селянське (фермерське) господарство» (1992 р.) [5]. Ним було передбачено передачу у приватну власність такому господарству середньої земельної частки, що припадає на одного жителя на території відповідної ради народних депутатів.

Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва» (10 листопада 1994 р.) [6], «Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям» (8 серпня 1995 р.) [7], «Про оренду землі» (23 квітня 1997 р.) [8], «Про захист прав власників земельних часток (паїв)» (21 квітня 1998 р.) [9] та «Про фіксований сільськогосподарський податок» (18 червня 1998 р.) [10]. На підставі зазначених директивних документів була проведена безоплатна передача землі у колективну та приватну власність для виробництва сільськогосподарської продукції.

Законом України «Про оренду землі» переважно врегульовані орендні відносини, а також передбачена можливість оренди земельних часток, що є вкрай необхідним і важливим в умовах трансформації форм господарювання на селі.

Указом Президента України «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки» (грудень 1999 р.) передбачався вільний вихід членів КСП із складу підприємства зі своїми земельними і майновими паями та створення на їх основі інших суб'єктів господарювання, оснований на приватній власності (приватних (приватно-орендних) підприємств, селянських (фермерських) господарств, господарських товариств, сільськогосподарських кооперативів тощо) [11].

Зазначеним Указом вимагалася орендна плата за земельні паї не менша одного відсотка вартості земельної ділянки. Вводився спрощений порядок реєстрації договорів оренди земельних паїв, передбачалось виділення земельних ділянок єдиним масивом групі власників земельних часток, яка звернулася із заявами про відведення земельних ділянок у натурі для спільного використання або надання в оренду цих ділянок.

Вночі проти 31 березня 2020 року ВРУ прийняла у другому читанні законопроект про ринок землі. 28 квітня президент України Володимир Зеленський підписав його, він має набути чинності 1 липня 2021 року [12].

Закон передбачає:

- у 2021-2023 землю зможуть купувати лише фізичні особи-громадяни України до 100 гектарів на одного покупця;
- у 2023-2025 землю зможуть купувати українські юридичні особи до 10 тисяч гектарів на компанію;
- землі сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності не продаватимуться;
- чи буде запроваджено продаж для іноземців, має бути визначено на референдумі.

Висновок

Аналіз змісту земельних кодексів України і численних законів, постанов, які супроводжували їх, свідчить про високий динамізм змін у земельних відносинах, землеустрої, кадастрі України.

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс УРСР 18 лютого 1990 р.
2. Постанова Верховної Ради України «Про земельну реформу» 15 березня 1991 р.
3. Нова редакція Земельного кодексу УРСР 13 березня 1992 р.
4. Закон України «Про форми власності на землю» 30 січня 1992 р.
5. Закон України «Про селянське (фермерське) господарство» 1992 р.
6. Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва» 10 листопада 1994 р.
7. Указ Президента України «Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям» 8 серпня 1995 р.
8. Указ Президента України «Про оренду землі» 23 квітня 1997 р.
9. Указ Президента України «Про захист прав власників земельних часток (паїв)» 21 квітня 1998 р.
10. Указ Президента України «Про фіксований сільськогосподарський податок» 18 червня 1998 р.
11. Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки» грудень 1999 р.
12. Законопроект про ринок землі 31 березня 2020 р.